

Rødovre Kommunes
politik for socialt udsatte borgere

”Vi finder løsninger sammen”

Forord

Det er en stor glæde at kunne præsentere Rødovre Kommunes første politik for udsatte borgere.

Der skal være plads til alle. Forskellighed bryder grænser, og mangfoldighed er en af forudsætningerne for et stærkt lokalsamfund. Denne politik er endnu et skridt på vejen for at skabe gode rammer for alle borgere - også de der er udsatte.

Politikken omfatter den traditionelle opfattelse af udsatte grupper i samfundet og er for voksne, socialt udsatte borgere, som kan være ramt af misbrug, hjemløshed, sindslidelse, ensomhed, kriminalitet eller fattigdom - eller en kombination af disse udfordringer. Andre indsatser for udsatte børn og unge og sociale indsatser i boligområder i forhold til bandekriminalitet og radikalisering er omfattet af andre politikker og indsatser i kommunen.

Socialt udsatte borgere har det til fælles, at deres problemer kan hindre dem i at leve det liv, de gerne vil leve. Men det er ikke en fastlåst situation at være udsat. Socialt udsatte borgere kan hjælpes til et bedre liv gennem behandling og støtte. Det er derfor vigtigt med en kvalificeret indsats for socialt udsatte borgere og deres pårørende.

Forskelligheden skal mødes med respekt. Samtidig skal den enkelte også mødes med realistiske krav om at tage ansvaret for sit eget liv. Allerhelst skal vi forbygge, at der er nogen borgere, der får så mange udfordringer i deres liv, at de kan betegnes som udsatte. Nøglen til forebyggelse er en samlet og koordineret indsats. Det kræver en stærk samarbejdskultur i kommunen og en evne til at skabe løsninger på tværs af faglige og organisatoriske skel.

Vi vil gerne takke de borgere, brugere og andre repræsentanter for udsatte borgere, der er kommet med input til denne politik. De er de sande eksperter, og de ved gennem deres hverdag, hvor udfordringerne er. Også politikere og medarbejdere er kommet med input til politikken, der til sammen skaber et godt fundament til det videre arbejde for udsatte borgere i Rødovre.

There is a crack, a crack in everything – that's how the light gets in
Leonard Cohen

Erik Nielsen
Borgmester

Britt Jensen
Formand for Social- og Sundhedsudvalget

Vision for politikken:

I Rødovre Kommune er der plads til alle – også dem på kanten af samfundet.

Vi arbejder for:

- at forbygge, at borgerne bliver socialt udsatte

- at udsatte borgere kan få dækket deres grundlæggende behov og bliver støttet i at træffe valg, der fremmer deres livskvalitet.

Strategimål

For at komme nærmere visionen vil vi arbejde frem mod fem strategimål:

1. Vi forebygger, at mennesker bliver socialt udsatte
2. Vi finder løsninger sammen med borgeren
3. Alle har en tryk base
4. Alle har en meningsfuld beskæftigelse
5. Alle har et godt og sundt liv

Tilgang og værdier i arbejdet med udsatte borgere

Respekt, anerkendelse og tryghed

I Rødovre vil vi møde borgerne med respekt og anerkendelse. Hvert menneske er en unik person med en livshistorie, konkrete problemer og egne drømme.

Vi vil støtte den enkelte borger i at leve livet på trods af de udfordringer og begrænsninger, der opleves i hverdagen. Der skal være fokus på at opbygge trygge relationer både i borgerens egne netværk og i forhold til de kommunale medarbejdere.

Samarbejde

Vi samarbejder med borgeren om at finde løsninger. Medarbejderne skal være tilgængelige, fysisk som mentalt, så borgeren får maksimal indflydelse på sin situation. Det skal ske ud fra en professionel, faglig helhedsvurdering med mennesket i centrum.

Ansvar og krav

Mennesker har ret til at træffe beslutninger om eget liv. Der skal være respekt for den enkeltes valg og prioriteter i livet. Vi stiller realistiske krav til den enkelte borger.

Dialog og sammenhæng

Vi skal sikre, at borgerne i Rødovre får en helhedsorienteret og sammenhængende indsats.

Borgere med komplekse udfordringer kan have brug for hjælp fra flere forskellige fagpersoner. Det kan være en sagsbehandler i jobcenteret, børne- og familieafdelingen, psykiatrien eller kriminalforsorgen. Samarbejde og viden om hinandens arbejdsområder er vigtigt for at sikre en helhedsorienteret indsats.

Hvem er udsat?

Mennesker er socialt udsatte, hvis en eller flere af følgende udfordringer forhindrer dem i at leve det liv, de ønsker.

Hjemløshed

Ledighed

Misbrug

Sindslidelse

Ensomhed

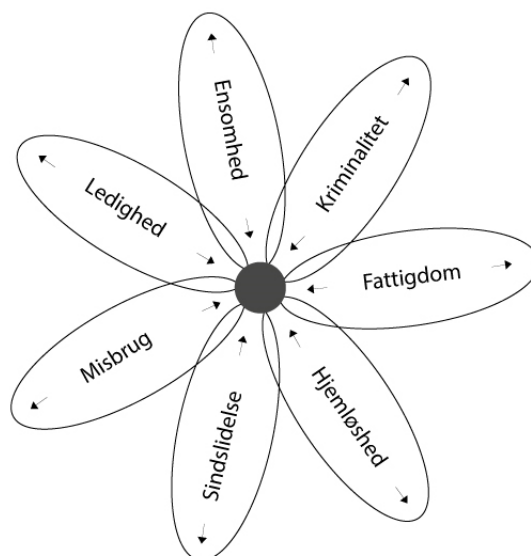
Kriminalitet

Fattigdom

Graden af udsathed afhænger også af om borgeren:

- har kontakt til det professionelle system
- formår og har mulighed for at bruge eksisterende tilbud
- har et privat eller professionelt netværk.

Socialt udsatte mennesker har ofte komplekse og sammensatte problemer. Jo flere udfordringer, jo større er risikoen for at blive udsat.

Hvem er udsat?

Nedenfor følger to historier, der skal illustrere at alle kan blive udsatte som skal indarbejdes i politikken.

Vi kan alle blive udsatte

Historie 1:

Der er historien om håndværkeren, som får en arbejdsskade med efterfølgende stærke smerter, der gør, at han i en lang periode er på stærk smertestillende medicin. Så stærk at han udvikler afhængighed af medicinen, og ender som misbruger først af piller og derefter stoffer.

Han mister sin bolig og efter at have boet på sofaen hos familie og venner i en periode, ender han som hjemløs på gaden i 25 år.

Da det hårde liv på gaden efter en årrække bliver for meget for ham, tager han beslutningen om at lægge stofferne på hylden og starte et nyt liv.

Han er nu formand for de hjemløses organisation SAND.

Historie 2:

Claus som har været i behandling i Rådgivnings- og Behandlingscenteret fortæller:

Min mor var alkoholiker, og vi blev vanrøgtet, da vi var små og kom på børnehjem, så kom vi i en plejefamilie. Min stedmor kunne ikke håndtere det, så vi fik for frie tøjler og var i et dårligt miljø, og vi kom hurtigt ud i et misbrug.

Jeg har røget hash, siden jeg var 12 år. Min mor døde af alkohol, min søster af en heroinoverdosis og min bror døde af hash og piller. Jeg fik nogle børn på et tidspunkt, men jeg fortsatte mit misbrug, for jeg manglede noget i mig selv, som jeg ikke kunne finde ud af...

...Jeg havde ikke noget holdepunkt i min hverdag eller noget at stå op til. Jeg syntes, at jeg var ret parkeret i det sociale system, og det havde jeg været i mange år. Jeg var ved at brænde ud, men så kom jeg herop og kom i en gruppe for to år siden. Og det var rigtig fedt. Jeg følte mig ikke alene om det. Det var rart for mig, at der var det tilbud. Min psykolog i Rådgivnings- og Behandlingscenteret var virkelig dygtig, og jeg fik afsluttet nogle af de ting, jeg altid har gået rundt med.

Vi forebygger, at mennesker bliver socialt udsatte

Tidlig forebyggelse er vigtig

Det er sjældent, at læsset vælter fra den ene dag til den anden. Det kan være en længere periode, hvor der er forskellige tegn på, at det går den forkerte vej. Det er vigtigt, at de medarbejdere der møder borgeren, er opmærksomme og reagerer, hvis der er flere problemstillinger, som der skal være en samlet handling på.

Det kræver en koordineret indsats på tværs af forvaltninger og afdelinger. Der skal foregå en udveksling af viden, kompetencer og erfaringer mellem forvaltninger og afdelinger på tværs af faggrænser.

Kort ventetid

Det er vigtigt at handle med det samme, mens motivationen for forandring er til stede. Målet er så kort ventetid som muligt på behandling og rehabilitering.

Pårørende en vigtig ressource

Det at være udsat rammer ikke kun den enkelte, men også de nærmeste. Det er vigtigt at have fokus på børn, forældre, ægtefælle/samlever, venner eller andre i netværket. Vi ved, at netværk og pårørende er en central faktor for at komme videre i livet efter f.eks. misbrug eller psykisk sygdom. Pårørende kan bidrage som betydningsfulde og ressourcefulde støtte- og videnspersoner for borgeren.

Det er borgeren, der afgør, hvordan de pårørende skal inddrages. Vi støtter, så borgeren og de pårørende kan indgå i en god relation. Samtidig skal de pårørende modtage relevant information, støtte og aflastning for at forebygge, at også de kommer i en udsat situation.

Vi finder løsninger sammen

Øje for forskelligheder

Det er afgørende at kunne rumme "skævheden" og acceptere præmisserne for den enkeltes liv. Mennesker er forskellige, og har brug for individuelt tilrettelagte indsatser. Borgeren skal mødes med respekt og god tone. Dialog og gode relationer skaber tillid, som bidrager positivt til indsatsen.

Samarbejde og ansvar

Samarbejdet med borgeren er essentielt. Beslutninger skal tages i et samarbejde, og borgeren skal opleve, at medarbejderne er lydhøre. Det er vigtigt at kende sine rettigheder og muligheder for at få hjælp.

Vi skal stille krav til borgeren med accept af den enkeltes ressourcer, definition af "det gode liv" og ret til at træffe egne valg. Vi vil udfordre borgeren til at tage ansvar for eget liv.

Indsatsen skal hænge sammen

Udsathed er komplekst, og for nogle kræver det indsatser fra flere steder. Det er vigtigt at se sammenhængen og forholde sig til alle aspekter af at være udsat. Vi vil skabe en koordineret og sammenhængende indsats, så det sikres, at ingen falder mellem to stole.

Medarbejdere der arbejder med udsatte borgere, skal have en stærk samarbejdskultur både i kommunen og i forhold til andre aktører.

Vi vil blive bedre til at skabe et bredt kendskab til vores tilbud inden for støtte og behandling. Samtidig skal der gøres en indsats for, at udsatte borgere kan få vejledning i digital kommunikation med det offentlige.

Alle har en tryk base

Støtte til bolig

For at komme på fode igen og deltage aktivt i samfundet er det afgørende at have en tryk base. Der vil altid være nogen, der i perioder ikke har et sted at bo, men det er vigtigt, at denne periode ikke udvikler sig til permanent hjemløshed og en mere udsat situation. Der er behov for billige boliger, og nogle borgere kan have brug for støtte i overgangen fra hjemløshed til egen bolig og til at skabe et hjem.

Mange borgere har ikke et sted at tage hen efter udskrivning fra psykiatrisk hospital. Det er vigtigt, at borgeren ikke bliver overladt til sig selv, men får hjælp til at få et sted at bo.

Plads til forskellighed

Forskellige mennesker kræver forskelligartede boligtilbud. Det kan være "skæve boliger", hvor der er sociale viceværter tilknyttet, skærmede tilbud til eksempelvis udsatte kvinder, eller boliger hvor man må have hund.

Det boligsociale arbejde skal styrkes. Der skal fortsat være tæt samarbejde mellem den boligsociale medarbejder, boligforeninger og kommunen om at støtte beboerne i at blive i deres bolig og skabe et stærkt fællesskab og medborgerskab i boligområderne.

Det giver trykhed, bekæmper ensomhed og skaber større forståelse for hinandens forskelligheder

Alle har en meningsfuld beskæftigelse

Rummelige og fleksible tilbud

Beskæftigelse kan være en vej til at komme ud af en udsat situation. Det er essentielt, at der er et rummeligt arbejdsmarked med plads til alle. Derfor skal vi tænke beskæftigelse på alternative vilkår. Det betyder differentierede og fleksible beskæftigelsestilbud.

Det handler ikke kun om at få et arbejde, men også om at beholde det. Her kan støtte og vejledning fra en mentor være et godt og trygt holdepunkt for nogen.

Når borgeren får et job tilpasset kompetencer og behov, kan det være en positiv og meningsfuld aktivitet i den enkeltes hverdag.

En del af fællesskabet

Frivilligt arbejde eller praktik i frivillige foreninger kan være en dør ind til arbejdsmarkedet. Udsatte borgere kan blive en del af frivilligheden og dermed fællesskabet, som alle har brug for.

Udsatte borgere kan hjælpe andre i samme situation, og de kan bruge deres erfaring som en ressource og værdi for andre mennesker. Frivilligt arbejde kan også være kompetencegivende og give retning for borgeren i forhold til mulig beskæftigelse.

Alle har et godt og sundt liv

Sundhed for alle

Alle skal kunne leve et sundt liv med høj livskvalitet uanset livssituation. Socialt udsatte borgere er mere syge og trives dårligere end andre borgere. Jo flere belastende oplevelser i livet borgeren har været igennem, jo mere syg er man. Det gælder både fysisk og psykisk sygdom.

Et dårligt helbred kan gøre det svært at komme ud af en udsat tilværelse: Det er sværere at gå hen på jobcentret eller misbrugscentret, sværere at være sammen med andre mennesker og opsøge hjælp. Det kan også være sværere at gå på arbejde og opretholde en hverdag.

Socialt udsatte skal være en del af kommunens sundhedsfremmende indsats, der sikrer, at borgerne får dækket deres sundhedsmæssige behov i samme omfang som andre borgere. Det er lighed i sundhed.

Opsøgende indsatser

Socialt udsatte borgere har ofte et uhensigtsmæssigt forbrug af tobak, alkohol, stoffer, usund mad, og mange er fysisk inaktive. Det kan føre til alvorlige sygdomme. Et liv med sygdomme kombineret med hårde levevilkår kan i sidste ende betyde en tidlig død. Socialt udsatte lever i gennemsnit væsentlig kortere end en gennemsnitsdanske.

Gennem særligt opsøgende indsatser vil vi gå i dialog med udsatte borgere om deres helbred. For at fremme sundheden er det nødvendigt, at borgerne kender til kommunens sundhedstilbud og ret til at modtage støtte.

Socialt udsatte skal rummes inden for det eksisterende sundhedsområde. Borgerne skal mødes med god tone og respekt, og have mulighed for alternative tilgange til at gå igennem og holde fast i et behandlings- eller rehabiliteringsforløb.

En aktiv politik

Politikken for socialt udsatte borgere skal omsættes til handlinger, der gør en forskel.

Hvert år skal der laves en handleplan med beskrivelse af indsatser for, hvordan vi når strategimålene, og der skal laves en årlig status på indsatserne.

Når handleplanen omsættes til konkrete indsatser, skal både borgere, medarbejdere og andre aktører inddrages for at sikre ejerskab og forankring af indsatserne fremadrettet.

Der nedsættes et udsatteråd, som skal spille en central rolle i udarbejdelse af handleplanen og gennemførelse af konkrete indsatser.